

Track ik mijn tiener?

Nog niet zo lang geleden klonk het als sciencefiction, maar tegenwoordig kunnen ouders de locatie van hun kinderen op de voet volgen met bluetoothtrackers en bijbehorende apps.

Josephine Dapaah

Zaterdag 26 augustus 2023 om 05:00

Stel, een moeder laat bij haar dochter een chip inplanten waarmee ze kan volgen waar haar kind zich bevindt, wat het ziet en hoe het zich voelt. Het is de premisse van 'Arkangel', een aflevering uit de dystopische tv-reeks Black mirror. Emoties superviseren of tracken is voorlopig nog sciencefiction, maar met bluetoothtrackers en apps als FamiSafe, Find My Kids en Glympse is geografische tracking wel werkelijkheid geworden.

'Wat heb ik gemist?' vroeg Marie Sohier (43) zich af toen haar 16-jarige dochter aan de keukentafel verontwaardigd vertelde hoe een vriendinnetje door haar moeder getrackt wordt. Dus plaatste Sohier een poll op haar account @vertellemen, waar ze bericht over het plezier en de uitdagingen van ouderschap. Op de vraag 'Track ik mijn kind?' kreeg Sohier een honderdtal reacties: 'De meerderheid reageerde met "neen", maar in de chat nuanceerden ze hun antwoord toch.'

Veiligheid blijkt het voornaamste argument, zegt Sohier. 'Sommige ouders vragen hun kind bijvoorbeeld om de tracker aan te zetten als het 's avonds naar huis fietst. Zodat ze kunnen ingrijpen in een noodsituatie, of toch tenminste weten waar hun kind zich bevindt als er iets misloopt.'

Hoewel hij begrip heeft voor die ouderlijke bezorgdheid, pleit Philippe Noens, docent gezinswetenschappen aan de Odisee Hogeschool, voor een doordachte aanpak. 'Wat versta je onder een noodsituatie? Uit een Ierse studie over ouders die hun kinderen via de smartphone traceren, blijkt dat ouders en kinderen vaak niet weten wat de ander als een noodsituatie beschouwt. Zoiets moet je vooraf bespreken. Datzelfde onderzoek toonde ook aan dat kinderen zich eigenlijk zelden of nooit in een noodsituatie bevonden. De wereld is veiliger dan we denken', aldus Noens.

Helikopterouders

Als je kind toch gevaar loopt, is het niet gegarandeerd dat je kunt ingrijpen. Zelfs als je weet waar het zich bevindt. Dat ondervond Sohier toen haar dochter onderweg van de lagere school naar huis op klaarlichte dag slachtoffer werd van grensoverschrijdend gedrag. ‘Een tracker had dat niet kunnen voorkomen.’

Volgens Noens bezorgen die nieuwe technologieën ons een vals veiligheidsgevoel. ‘Omdat je met zulke apps permanent controle kunt uitoefenen, ontstaat de idee dat je je kind voor alle kwaad kunt behoeden. Zo werkt het natuurlijk niet. We moeten onze kinderen leren om zelfredzaam te zijn. Dat kan al op jonge leeftijd door hen bijvoorbeeld alleen naar de bakker te sturen.’

Professor ontwikkelingspsychologie Bart Soenens (UGent) meent dat trackers net kunnen helpen in het ontwikkelingsproces. ‘Tussen de leeftijd van 8 en 15 jaar leren kinderen veel dingen zelfstandig doen, zoals bijvoorbeeld alleen naar school fietsen. Voor sommige kinderen zijn dat grote stappen. In zo’n geval kan een tracker, op vraag van het kind, de zelfredzaamheid net stimuleren omdat het zich veiliger voelt als het weet dat er iemand meekijkt. Hoe dan ook moeten de noden van je kind centraal staan. Durf te herevalueren en af te bouwen.’

Zolang veiligheid het primaire argument is en trackers worden gebruikt in overeenstemming met de ontwikkelings-fase, hoeven ze dus niet problematisch te zijn. Wanneer wordt een bezorgde ouder dan een helikopterouder? ‘Als het tracken dwangmatig wordt’, zegt Soenens. ‘Als de informatie geen soelaas biedt, maar net meer vragen en nervositeit oplevert.’

Net om die reden laat Sohier de trackers links liggen. ‘Sinds een van mijn dochters door een woelige periode ging, word ik sneller overmand door een drang naar controle. Dan moet ik echt de neiging onderdrukken om te vragen waar ze is en wat ze uitspookt.’

Zelfbeschikking

De angst dat je zoon of dochter onguire dingen doet, zet de deur open voor ongeoorloofd gebruik van trackers, zegt Soenens. ‘Omdat je als ouder in een conflictzone belandt waarin je morele overwegingen botsen met de bewegingsvrijheid en autonomie van het kind. Op termijn levert dat alleen meer problemen op.’

Dat is ook hoe Sohier het ziet. ‘We zijn toch allemaal tiener geweest. De vrijheid om rond te dolen op plekken waar mijn ouders me misschien liever niet hadden gezien en stiekeme dingen te doen, is zo belangrijk geweest voor mijn identiteitsvorming. Ik gun mijn dochters dezelfde zoektocht. Ook als ze brokken maken. Dat is inherent aan het ouderschap.’

‘Als het ouderlijke toezicht te beklemmend wordt, dan vinden kinderen er wel iets op, door bijvoorbeeld te zeggen dat de batterij leeg was. Of ze leggen hun gsm op de plaats van afspraak, maar gaan toch elders heen’, besluit Noens. ‘Maak je geen illusies, kinderen zullen altijd zoeken naar zelfbeschikking.’

Conclusie: Tracken kan na overleg en in overeenstemming met de ontwikkelings-fase van je kind. Durf de maatregelen op gezette tijden te herevalueren en af te bouwen waar nodig. Zolang veiligheid het hoofdmotief is, kan het een hulp zijn. Anders begin je er beter niet aan.